

Universiteit Leiden

Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen

Onderwijs- en examenregeling

Bacheloropleidingen

geldig vanaf 01 september 2014

Deze onderwijs- en examenregeling is opgesteld overeenkomstig artikel 7.13 van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) en is aangevuld met kwaliteitskenmerken zoals vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

Overeenkomstig artikel 7.14 WHW beoordeelt het faculteitsbestuur de onderwijs- en examenregeling regelmatig en weegt daarbij, ten behoeve van de bewaking en zo nodig bijstelling van de studielast, het tijdsbeslag dat daaruit voor de studenten voortvloeit. De opleidingscommissies hebben op grond van artikel 9.18 WHW tot taak de wijze van uitvoeren van de onderwijs- en examenregeling jaarlijks te beoordelen.

Inhoud

Hoofdstuk 1	Algemene bepalingen	2
Hoofdstuk 2	Beschrijving van de opleiding.....	6
Hoofdstuk 3	Onderwijsprogramma.....	8
Hoofdstuk 4	Tentamens en examens, vervolgopleiding.....	10
Hoofdstuk 5	Toegang en toelating tot de opleiding	15
Hoofdstuk 6	Studiebegeleiding en studieadvies	17
Hoofdstuk 7	Overgangsbepalingen.....	19
Hoofdstuk 8	Slotbepalingen	20

Bijlage 1:	Studieprogramma van de Bacheloropleidingen
Bijlage 2:	Studieprogramma van de Minoren
Bijlage 3:	Vooropleidingseisen
Bijlage 4:	e-studiegids

Hoofdstuk 1 Algemene bepalingen

Artikel 1.1 Toepasselijkheid van de regeling

Deze regeling is van toepassing op het onderwijs en de examens van de bacheloropleidingen die worden verzorgd binnen de faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Universiteit Leiden:

- a. Wiskunde;
- b. Informatica;
- c. Sterrenkunde;
- d. Natuurkunde;
- e. Bio-Farmaceutische Wetenschappen (BFW);
- f. Biologie;

hierna te noemen: de opleidingen. De opleiding Wiskunde wordt gemeenschappelijk met de faculteit Elektrotechniek, Wiskunde en Informatica (EWI) van de Technische Universiteit Delft aangeboden.

Deze regeling is tevens van toepassing op het onderwijs van de minoren die worden verzorgd binnen de faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen van de Universiteit Leiden:

- g. Science and Research Based Business;
- h. Sustainable Development;
- i. Modern Drug Discovery;
- j. Disease, Signaling and Drug Targets;
- k. Computers and Computing;
- l. Biodiversity and Natural Environment;
- m. Molecular Biotechnology;
- n. Human Evolution;

hierna te noemen: de minoren.

Artikel 1.2 Begripsbepalingen

In deze regeling wordt verstaan onder:

- a. ECTS: het European Credit Transfer System;
- b. e-studiegids¹: de elektronische studiegids bevattende specifieke en bindende informatie over de opleiding. De e-studiegids maakt als bijlage deel uit van deze regeling;
- c. examen: omvat de tentamens verbonden aan de tot de opleiding of de propedeutische fase van de opleiding behorende onderwijseenheden, voor zover de examencommissie dat heeft bepaald met inbegrip van een door haar zelf te verrichten onderzoek als bedoeld in artikel 7.10, eerste lid, van de wet;
- d. examencommissie: de examencommissie van de opleiding, ingesteld en benoemd krachtens artikel 7.12a van de wet;
- e. examinator: degene die door de examencommissie is aangewezen ten behoeve van het afnemen van tentamens, krachtens artikel 7.12c van de wet;

---

¹ De elektronische studiegids is te raadplegen via www.studiegids.leidenuniv.nl

- f. getuigschrift: het door de examencommissie uit te reiken bewijsstuk (diploma) waaruit blijkt dat het examen van de desbetreffende opleiding met goed is gevolg is afgelegd (als bedoeld in artikel 7.11 van de wet). Op het getuigschrift staat vermeld welke opleiding het betreft; welke onderdelen het examen omvatte, welke graad is verleend, accreditatiedatum van de opleiding, en indien van toepassing welke bevoegdheid aan het examen is verbonden;
- g. Leids universitair register opleidingen²: het onder verantwoordelijkheid van het College van Bestuur gehouden register van de door de Universiteit Leiden verzorgde opleidingen als bedoeld in artikel 7 van het Bestuurs- en beheersreglement;
- h. niveau: het niveau van een onderwijseenheid volgens de abstracte structuur zoals omschreven in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen¹;
- i. onderwijseenheid: een onderwijseenheid van de opleiding als bedoeld in artikel 7.3 van de wet. De studielast van elke onderwijseenheid wordt uitgedrukt in gehele studiepunten. Aan elke onderwijseenheid is een tentamen verbonden;
- j. opleiding: een samenhangend geheel van onderwijseenheden, gericht op de verwezenlijking van welomschreven doelstellingen op het gebied van kennis, inzicht en vaardigheden waarover degene die de opleiding voltooid, dient te beschikken. Aan elke opleiding is een examen verbonden.
- k. praktische oefening: een praktische oefening als bedoeld in artikel 7.13, tweede lid, onder d van de wet, in één van de volgende vormen:
- het maken van een scriptie/eindwerkstuk/afstudeerverslag;
  - het maken van een werkstuk, een proefontwerp of een programmeeropdracht;
  - het verrichten van een literatuurstudie;
  - het uitvoeren van een onderzoekopdracht;
  - het deelnemen aan veldwerk of een excursie;
  - het doorlopen van een stage;
  - het uitvoeren van proeven en experimenten;
  - het deelnemen aan een andere onderwijsleeractiviteit die gericht is op het verwerven van bepaalde vaardigheden;
- l. Pre-University College: een onderwijsprogramma van de Universiteit Leiden voor een selecte groep van leerlingen uit de twee hoogste klassen van het VWO;
- m. propedeuse: de propedeutische fase van de opleiding, als onderdeel van de opleiding, die is bedoeld in artikel 7.8 van de wet;
- n. student: degene die is ingeschreven aan de Universiteit Leiden voor het volgen van het onderwijs en/of het afleggen van de tentamens en de examens van de opleiding;
- o. studiepunt: de eenheid waarmee volgens de wet de studielast van een onderwijseenheid wordt uitgedrukt; volgens het ECTS is één studiepunt gelijk aan 28 uren studie;

---

2. Het kaderdocument Leids universitair register opleidingen is te raadplegen op www.onderwijs.leidenuniv.nl/onderwijsbeleid

- p. tentamen: een onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de student met betrekking tot een bepaalde onderwijseenheid, alsmede de beoordeling van de uitkomsten van dat onderzoek (overeenkomstig artikel 7.10 van de wet) door ten minste één daartoe door de examencommissie aangewezen examinerator. Een tentamen kan uit meerdere (deel)toetsen of praktische oefeningen bestaan;
- q. werkdag: maandag tot en met vrijdag, met uitzondering van de erkende feestdagen;
- r. de wet: de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW).

De overige begrippen hebben de betekenis die de wet daaraan toekent.

Artikel 1.3 Gedragscodes

1.3.1 Op het onderwijs van de opleiding zijn de regels zoals vastgelegd in de Gedragscode docenten en studenten binnen ICT en onderwijs³ van toepassing.

1.3.2 De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten⁴ is van toepassing en is bedoeld om een kader te scheppen voor een goed, veilig en stimulerend werk- en studieklimaat binnen de Universiteit Leiden, waarbij docenten en studenten op respectvolle wijze met elkaar omgaan en waarbij wederzijdse acceptatie en wederzijds vertrouwen belangrijke waarden zijn.

---

3. De Gedragscode docenten en studenten binnen ICT en onderwijs is vastgesteld door het College van Bestuur op 30 juni 2005 en is te raadplegen op www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-ict-en-onderwijs.html.

4. De gedragscode omgangsvormen docenten en studenten is vastgesteld door het College van Bestuur op 19 oktober 2010 en is te raadplegen op <http://media.leidenuniv.nl/legacy/gedragscode-omgangsvormen.pdf>

Hoofdstuk 2 Beschrijving van de opleiding

Artikel 2.1 Doel van de opleiding

Het doel van de Bachelor opleidingen is

- het bijbrengen van voldoende kennis, inzicht, en vaardigheden om de afgestudeerde in staat te stellen om onder supervisie, op academisch niveau, een bijdrage te leveren aan het herkennen, aandragen en oplossen van vraagstukken op een deelgebied van de (technische) natuurwetenschappen, en binnen de discipline en haar grensgebieden met succes een Master opleiding te kunnen volgen.

De opleiding voldoet wat opbouw, eindtermen en overige kwaliteitskenmerken betreft aan hetgeen is gesteld in het kaderdocument “Leids universitair register opleidingen”.

Artikel 2.2 Afstudeerrichtingen dubbele opleidingen

De opleiding Informatica kent de volgende afstudeerrichtingen:

- Informatica;
- Informatica en Economie.

De opleidingen Wiskunde, Sterrenkunde, Natuurkunde en Informatica bieden studenten de mogelijkheid om gelijktijdig aan twee propedeuse programma's deel te nemen.

Aan excellente studenten van de opleidingen Wiskunde, Sterrenkunde, Natuurkunde en Informatica wordt de mogelijkheid geboden om gelijktijdig twee bacheloropleidingen te volgen. Dat betreft:

- een dubbele Bachelor Wiskunde en Sterrenkunde;
- een dubbele Bachelor Wiskunde en Natuurkunde;
- een dubbele Bachelor Sterrenkunde en Natuurkunde; en
- een dubbele Bachelor Informatica en Wiskunde.

Artikel 2.3 Eindkwalificaties

Afgestudeerden van de opleiding hebben de onderstaande eindkwalificaties bereikt:

- kennis van en inzicht in de basisvakken, actuele concepten en werkwijzen van de gekozen discipline;
- voldoende theoretische en praktische vaardigheden op het gebied van de gekozen discipline om onder (strikte) supervisie onderzoek te kunnen uitvoeren;
- het vermogen om kritisch te denken, te abstraheren, en een wetenschappelijke probleemstelling te analyseren;
- inzicht in de wijze waarop gangbare hypothesen via experimenten kunnen worden getoetst, en hoe verworven kennis kan leiden tot theorievorming;
- inzicht in de positie van verschillende deelgebieden binnen het geheel van de discipline en hun relatie tot aanpalende wetenschapsgebieden;
- de vaardigheid om met vakgenoten te communiceren over onderzoeksresultaten;
- voldoende kennis en begrip van de maatschappelijke rol van de natuurwetenschappen om vanuit opgedane kennis en inzicht te kunnen reflecteren op wetenschappelijke en maatschappelijke problemen.

Artikel 2.4 Inrichting van de opleiding

De bacheloropleidingen worden als regel voltijds verzorgd. Deeltijdprogramma's worden bij uitzondering op individuele basis samengesteld; deze programma's worden overdag verzorgd.

Artikel 2.5 Studielast

De opleiding heeft een studielast van 180 studiepunten (EC). De propedeutische fase heeft een studielast van 60 studiepunten (EC) en is een integraal onderdeel van de opleiding.

Artikel 2.6 Aanvang van de opleiding; semesterindeling

De opleiding vangt aan op 1 september. Het cursorisch onderwijs van de opleiding is zoveel als mogelijk ingericht volgens de semesterindeling⁵.

Artikel 2.7 Examens van de opleiding

In de opleiding kunnen de volgende examens worden afgelegd:

- a. het propedeutisch examen;
- b. het bachelorexamen.

Alvorens het bachelorexamen afgelegd kan worden, dient het propedeutisch examen met goed gevolg te zijn afgelegd.

Artikel 2.8 Voertaal

Met inachtneming van de Gedragscode voertaal⁶ is de voertaal binnen de opleidingen hoofdzakelijk Nederlands. Enkele cursussen en/of minoren kunnen ook in het Engels worden aangeboden.

Artikel 2.9 Kwaliteit

2.9.1 De opleidingen zijn geaccrediteerd door de NVAO⁷ en voldoen aan de kwaliteitseisen die op nationaal en internationaal niveau aan opleidingen worden gesteld. Ook voldoen de opleidingen aan de kwaliteitsstandaarden voor het onderwijs die zijn vastgelegd in het kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

2.9.2 In de facultaire onderwijskalender worden alle taken en procedures beschreven die als uitgangspunt dienen voor de bewaking van de kwaliteit van de opleidingen.

---

5. De uniforme semesterindeling, inclusief de toelichting hierop, is vastgesteld door het College van Bestuur op 14 oktober 2004 en gewijzigd op 12 januari 2010.

6. De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur op 28 mei 2013 en is te raadplegen op www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html.

7. Het Nederlands-Vlaamse Accreditatie Orgaan.

Hoofdstuk 3 Onderwijsprogramma

Artikel 3.1 Verplichte onderwijseenheden

3.1.1 Alle opleidingen omvatten verplichte onderwijseenheden. Deze onderwijseenheden zijn per opleiding, dubbele opleiding en afstudeerrichting benoemd in bijlage 1 van deze Onderwijs- en examenregeling. Per onderwijseenheid is de studielast (in studiepunten) en het niveau⁸ vermeld.

3.1.2 In de e-studiegids worden de inhoud en de onderwijsvorm van de onderwijseenheden van het onderwijsprogramma nader omschreven.

Artikel 3.2 Keuzevakken

3.2.1 Naast de in artikel 3.1.1 genoemde onderwijseenheden kiest de student, waar het programma keuzeonderdelen vermeldt, onderwijseenheden uit de onderdelen die daartoe in bijlage 1 en/of 4 van deze onderwijs en examenregeling vermeld staan. Het programma bevat een vrije keuzeruimte van minimaal 15 EC. Indien het programma een vrije keuzeruimte met een omvang van 30 EC bevat, kan deze worden ingevuld met een minorprogramma.

3.2.2 De keuze van de onderwijseenheden behoeft de goedkeuring van de examencommissie. Bij de beoordeling van de keuze van de student baseert de examencommissie zich uitsluitend op de samenhang en het niveau van het gekozen pakket. Deze goedkeuring is niet vereist indien het minorprogramma's met een omvang van 30 studiepunten betreft die als zodanig zijn opgenomen in het Leids universitair register opleidingen of in de minorenegids van de TU Delft.

3.2.3 Naast de aan deze universiteit gedoeerde onderwijseenheden komen voor de invulling van de keuzeruimte – onder goedkeuring van de examencommissie – onderwijseenheden verzorgd door een andere Nederlandse of een buitenlandse universiteit dan wel van een andere rechtspersoon met geaccrediteerd initieel onderwijs in aanmerking.

3.2.4 Onderwijseenheden waaraan de student deelneemt in het kader van het Honours College kunnen niet gebruikt worden voor de keuzeruimte.

3.2.5 Een student die is ingeschreven voor de opleiding kan zelf een programma samenstellen uit onderwijseenheden die door een instelling worden verzorgd waaraan een examen is verbonden. Hiervoor is toestemming nodig van de meest van toepassing zijnde examencommissie. Indien nodig wijst het instellingsbestuur een examencommissie aan die met de beslissing is belast⁹.

3.2.6 In afwijking van het gestelde in 3.2.2 kan een minor niet worden gekozen indien de inhoud van de minor geheel of gedeeltelijk overeenkomt met verplichte onderwijseenheden van de opleiding.

3.2.7 De examencommissie dient vooraf goedkeuring te verlenen indien een (deel van een) onderzoekstage extern wordt uitgevoerd; de examencommissie zal dan eveneens bepalen welke examinator het contact met de stagebegeleider onderhoudt.

---

8. Conform de 'abstracte structuur' als omschreven in het Kaderdocument Leids universitair register opleidingen.

9. Overeenkomstig artikel 7.3d van de WHW ('vrij onderwijsprogramma in het wetenschappelijk onderwijs').

Artikel 3.3 Praktische oefeningen

3.3.1 Bij elk van de in bijlage 1 van deze Onderwijs- en examenregeling vermelde onderwijseenheden is – in de e-studiegids – aangegeven welke praktische oefeningen zij omvatten, welke de aard en de omvang is van de werkzaamheden van de student, alsmede of deelneming aan die praktische oefeningen verplicht is met het oog op de toelating tot het afleggen van het desbetreffende tentamen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie vrijstelling van die verplichting te verlenen, al dan niet onder oplegging van vervangende eisen.

3.3.2 De omvang en de studielast van het afstudeerverslag staan vermeld in bijlage 1 van deze Onderwijs- en examenregeling; de normen waaraan dit verslag moet voldoen en de gang van zaken rond de begeleiding staan vermeld in de e-studiegids.

Artikel 3.4 Deelname aan een onderwijseenheid

Deelname aan een onderwijseenheid vindt plaats in de volgorde van inschrijving, met dien verstande dat voor de bij de opleiding ingeschreven studenten plaatsing gegarandeerd is bij de onderwijseenheden die behoren tot het verplichte deel van de opleiding. Aan bepaalde onderwijseenheden kan slechts worden deelgenomen nadat aan het tentamen van een voorafgaande onderwijseenheid met goed gevolg is deelgenomen. In het opleidingsspecifiek deel van deze OER is beschreven voor welke onderwijseenheden deze voorwaarde geldt.

Artikel 3.5 Verspreiding studiematerialen

3.5.1 Het is studenten niet toegestaan audio- of video-opnames van colleges te maken zonder uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de betreffende docent en de opleiding. Indien toestemming wordt verleend, is de student slechts gerechtigd de opname voor eigen gebruik te benutten; verspreiding of publicatie van de opname op welke wijze dan ook is niet toegestaan.

3.5.2 Het is studenten niet toegestaan op welke wijze dan ook studiematerialen te verspreiden of te publiceren, zonder voorafgaande toestemming van de opleiding. De student is slechts gerechtigd de materialen voor eigen gebruik te benutten.

Hoofdstuk 4 Tentamens en examens, vervolgopleiding

Artikel 4.1 Tentamengelegenheid

4.1.1 Tweemaal per studiejaar wordt de gelegenheid geboden tot het afleggen van het tentamen verbonden aan elk van de onderwijseenheden.

4.1.2 Indien een onderwijseenheid een praktische oefening omvat, dan staat deelneming aan een tentamen als bedoeld in 4.1.1 uitsluitend open voor degene die met goed gevolg aan de praktische oefening heeft deelgenomen, behoudens de bevoegdheid van de examencommissie om anders te besluiten.

4.1.3 Indien het cijfer van een onderwijseenheid samengesteld wordt uit meerdere deoltoetsen kan afgeweken worden van het aantal kansen zoals bedoeld in 4.1.1. Indien hier sprake van is wordt dit vastgelegd in de e-studiegids.

4.1.4 In overeenstemming met artikel 7.13, tweede lid sub h van de wet zijn in de e-studiegids tentamendata opgenomen.

4.1.5 De student wordt geacht deel te nemen aan het tentamen bij de eerste gelegenheid die daartoe wordt geboden nadat het onderwijs voor de desbetreffende onderwijseenheid is beëindigd, tenzij de examencommissie in individuele gevallen anders besluit.

4.1.6 Toelating tot een tweede tentamengelegenheid kan aan voorwaarden verbonden zijn. Deze voorwaarden zijn vermeld in de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies.

4.1.7 Indien de student, met inachtneming van 4.1.5, een extra tentamengelegenheid nodig heeft om studieovertraging te voorkomen, kan bij de studieadviseur een verzoek daartoe aan de examencommissie worden ingediend.

4.1.8 *(niet van toepassing)*

Artikel 4.2 Verplichte volgorde

4.2.1 Indien aan onderdelen van het curriculum slechts mag worden deelgenomen als daaraan voorafgaande delen met goed gevolg zijn afgelegd wordt dat expliciet vermeld in de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies.

4.2.2 Met inachtneming van het in 4.2.1 gestelde kan de examencommissie de student op diens verzoek toegang verlenen tot een of meer tentamens van onderwijseenheden uit het tweede of het derde jaar voordat het propedeutisch examen met goed gevolg is afgelegd.

Artikel 4.3 Vorm van de tentamens

4.3.1 De tentamens worden in beginsel schriftelijk afgenomen. Deze schriftelijke tentamens worden als zodanig vermeld in het jaarlijks op de e-studiegids te publiceren rooster van de opleiding.

4.3.2 In bijzondere gevallen kan op verzoek van de student de examencommissie toestaan dat een tentamen op een andere wijze wordt afgelegd dan in de e-studiegids is vastgelegd.

4.3.3 Aan studenten met een functiestoornis wordt de gelegenheid geboden de tentamens op een zoveel mogelijk aan hun individuele handicap aangepaste wijze af te leggen. Deze aanpassingen mogen niet van invloed zijn op de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een tentamen. De examencommissie wint zo nodig, als bedoeld in het Protocol studeren met een functiebeperking¹⁰, deskundig advies in alvorens te beslissen.

4.3.4 Op verzoeken over aanpassingen die de examinering betreffen, beslist de examencommissie.

---

10. Het Protocol studeren met een functiebeperking is door het College van Bestuur vastgesteld op 29 mei 2012 en te raadplegen op: <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/studeren-met-een-functiebeperking.html>

4.3.5 De tentaminering vindt plaats in het Nederlands of, met inachtneming van de Gedragscode voertaal¹¹, in een andere taal.

4.3.6 Er vindt een individuele beoordeling plaats in geval van presentaties, onderzoek, verslagen of andere onderwijsprestaties die in groepsverband worden verricht.

4.3.7 *(niet van toepassing)*

Artikel 4.4 Mondelinge tentamens

4.4.1 Mondeling wordt niet meer dan één persoon tegelijk getentamineerd, tenzij de examencommissie anders heeft bepaald.

4.4.2 Het mondeling afnemen van een tentamen is openbaar, tenzij de examencommissie of de desbetreffende examinerator in een bijzonder geval anders heeft bepaald, dan wel de student daartegen bezwaar heeft gemaakt.

Artikel 4.5 Regels examencommissie

4.5.1 Conform artikel 7.12b, derde lid, van de wet stelt de examencommissie regels – de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies – vast over de uitvoering van haar taken en bevoegdheden en over de maatregelen die zij in dat verband kan nemen.

4.5.2 De commissie draagt er zorg voor dat het recht van de student om beroep in te stellen tegen beslissingen van de examencommissie of de examineratoren is gewaarborgd.

4.5.3 Daarnaast stelt de examencommissie de procedure vast voor de aanwijzing van een eerste en tweede beoordelaar van het afstudeerverslag, alsmede de procedure rond de beoordeling van het afstudeerverslag en de wijze van verdeling van de verantwoordelijkheden tussen de eerste en de tweede beoordelaar, waaronder de bepaling van het cijfer.

Artikel 4.6 Oordeel

4.6.1 De examinerator stelt terstond na het afnemen van een mondeling tentamen het oordeel vast en reikt de student een daarop betrekking hebbende schriftelijke verklaring uit.

4.6.2 Binnen vijftien werkdagen na de dag waarop het tentamen of de deoltoets is afgenomen stelt de examinerator het oordeel over een schriftelijk of op andere wijze afgenomen tentamen vast en verschaft de administratie van de opleiding de nodige gegevens ten behoeve van de uitreiking van het schriftelijk of digitaal bewijsstuk van het oordeel aan de student.

De examinerator stelt het oordeel van een praktische oefening vast binnen vijftien werkdagen na de dag waarop aan het laatste onderdeel is deelgenomen, dan wel een verslag van werkzaamheden is ingeleverd bij de examinerator.

De onderwijsadministratie zorgt voor registratie en publicatie van alle tentamenuitslagen binnen 5 werkdagen na afloop van de aan de examinerator gestelde termijn.

4.6.3 Wanneer niet aan de in 4.6.2 vermelde termijn kan worden voldaan, dan wordt de student hiervan op de hoogte gesteld binnen deze termijn. Tevens wordt de dan geldende procedure aan de student medegedeeld en zal zonodig de datum voor de herkansing worden aangepast zodat de student voldoende voorbereidingstijd krijgt.

4.6.4 De uitslag van het tentamen wordt uitgedrukt in een geheel of half getal, tussen 1.0 tot 10.0, beide grenzen inbegrepen. De uitslag wordt niet uitgedrukt in een getal tussen 5.0 en 6.0.

---

¹¹ De Gedragscode voertaal is vastgesteld door het College van Bestuur op 11 juli 2002 en is te raadplegen op www.reglementen.leidenuniv.nl/gedragscodes/gedragscode-voertaal.html.

4.6.5 Het tentamen is met goed gevolg afgelegd als de uitslag 6.0 of hoger is.

4.6.6 Het met voldoende resultaat deelnemen aan een praktische oefening kan gelden als het behalen van een tentamen in de zin van artikel 7.10 van de WHW.

4.6.7 Op de schriftelijke of digitale verklaring van het oordeel over een tentamen wordt de student gewezen op het inzagerecht bedoeld in Artikel 4.8 en op de beroepsprocedure.

4.6.8 De examencommissie stelt regels op waaruit blijkt onder welke voorwaarden zij gebruik zal maken van de haar in art. 7.12b, derde lid, van de wet gegeven bevoegdheid om te bepalen dat niet ieder tentamen met goed gevolg behoeft te worden afgelegd, en/of onder welke voorwaarden de resultaten van deeltentamens elkaar kunnen compenseren. Deze regels zijn opgenomen in de Regels en Richtlijnen van de Examencommissies.

Artikel 4.7 Geldigheidsduur

4.7.1 Elk tentamen en verleende vrijstelling in de propedeuse heeft een geldigheidsduur van 5 jaar.

4.7.2 Het propedeutisch examen heeft een onbeperkte geldigheidsduur.

4.7.3 Elk tentamen en verleende vrijstelling uit de post-propedeutische fase heeft een geldigheidsduur van 5 jaar.

4.7.4 De examencommissie kan conform de door haar gestelde richtlijnen, op verzoek van de examinandus, de geldigheidsduur verlengen (art. 4.11 Regels en Richtlijnen van de Examencommissies) of een aanvullend dan wel vervangend tentamen opleggen. Indien het een onderwijseenheid van de minor betreft gebeurt dit niet dan nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt, is gehoord.

Artikel 4.8 Inzagerecht en nabespreking

4.8.1 Gedurende ten minste dertig dagen direct na de bekendmaking van de uitslag van een schriftelijk tentamen heeft de student recht op inzage in zijn beoordeelde werk.

4.8.2 Gedurende de in 4.8.1 genoemde termijn kan belanghebbende kennis nemen van de vragen en opdrachten van het desbetreffende tentamen, alsmede zo mogelijk van de normen aan de hand waarvan de beoordeling heeft plaatsgevonden.

4.8.3 Op verzoek van de student vindt een nabespreking plaats. Indien deze nabespreking collectief plaatsvindt, wordt deze tegelijkertijd met de uitslag van het tentamen bekend gemaakt.

4.8.4 De examencommissie heeft de bevoegdheid te bepalen of de nabespreking collectief dan wel individueel plaatsvindt.

4.8.5 De nabespreking geschiedt op een door de examencommissie te bepalen plaats en tijdstip.

4.8.6 Indien de betrokkene aantoonbaar door overmacht verhinderd te zijn of te zijn geweest voor de nabespreking bedoeld in 4.8.3, dan wordt hem een andere gelegenheid geboden, zo mogelijk binnen de in 4.8.1 genoemde termijn.

Artikel 4.9 Vrijstelling van tentamens en/of praktische oefeningen

4.9.1 De examencommissie kan de student op diens verzoek, gehoord de desbetreffende examiner, vrijstelling verlenen van het afleggen van één of meer tentamens of van deelneming aan praktische oefeningen, indien de student:

- een qua inhoud en niveau overeenkomstige onderwijseenheid van een universitaire of hogere beroepsopleiding of een opleiding die daaraan gelijkwaardig is, heeft voltooid, dan wel
- aantoonbaar door werk- of beroepservaring over voldoende kennis en vaardigheden te beschikken met betrekking tot de desbetreffende onderwijseenheid, dan wel

- met goed gevolg het Pre-University College heeft voltooid; de examencommissie bepaalt in dit geval voor welke onderwijseenheid of welke onderwijseenheden vrijstelling wordt verleend.

4.9.2 Indien het onderwijseenheden van de minor betreft neemt de verantwoordelijke examencommissie pas een beslissing over het al dan niet verlenen van een vrijstelling nadat de examencommissie van de opleiding die de minor verzorgt is gehoord.

Artikel 4.10 Examen

4.10.1 De examencommissie reikt een getuigschrift uit wanneer blijkt dat het examen met goed gevolg is afgelegd.

4.10.2 De examencommissie kan zelf een tot het examen behorend onderzoek naar de kennis, het inzicht en de vaardigheden van de examinandus instellen en de uitkomsten daarvan beoordelen.

4.10.3 Het getuigschrift wordt niet uitgereikt dan nadat het College van Bestuur heeft verklaard dat aan de procedurele eisen voor de afgifte is voldaan. Per opleiding wordt één getuigschrift uitgereikt. Op het getuigschrift wordt vermeld dat de opleiding dan wel de afstudeerrichting is verzorgd door de Universiteit Leiden.

4.10.4 Overeenkomstig de regeling als bedoeld in artikel 7.11, derde lid, van de wet kan degene die aanspraak heeft op uitreiking van een getuigschrift de examencommissie verzoeken daartoe nog niet over te gaan mits de inschrijvingsduur voor de betreffende opleiding van vier jaar niet wordt overschreden.

4.10.5 Dit verzoek moet uiterlijk binnen vijf werkdagen nadat de student op de hoogte is gebracht van de uitslag van het examen ingediend worden. Bij dit verzoek geeft de student aan wanneer hij het getuigschrift wil ontvangen.

4.10.6 De examencommissie kan het verzoek tevens inwilligen indien het niet inwilligen van het verzoek zal leiden tot een onbillijkheid van overwegende aard.

4.10.7 Aan het getuigschrift wordt een in het Nederlands of in het Engels gesteld supplement toegevoegd dat voldoet aan het Europese overeengekomen standaardformat. Tezamen met het getuigschrift wordt een vertaling van het getuigschrift en een certificaat in het Latijn uitgereikt.

4.10.8 De getuigschriften voor de propedeuse worden tenminste eenmaal en de getuigschriften voor het Bachelorsdiploma ten minste tweemaal per studiejaar uitgereikt op door de examencommissie vastgestelde data.

Artikel 4.11 Graadverlening

4.11.1 Aan degene die het bachelorexamen met goed gevolg heeft afgelegd wordt de graad Bachelor verleend met de toevoeging 'of Science'.

4.11.2 De verleende graad wordt op het getuigschrift van het examen aangetekend.

Artikel 4.12 Judicia

4.12.1 De examencommissie kan aan de uitslag van een afsluitend examen een judicium verbinden.

4.12.2 Uitgangspunt voor de bepaling van het judicium is het gewogen gemiddelde voor alle onderwijseenheden van de propedeuse, respectievelijk het gehele bachelor programma (jaar 1 t/m 3), behalve die onderwijseenheden waarvoor vrijstelling is toegekend, die behoren tot een honourstraject of die waarvoor slechts een bewijs van deelname is geregistreerd. Onderwijseenheden die bij andere opleidingen, waaronder buitenlandse, zijn gevolgd, tellen wel mee bij het bepalen van het judicium, mits goedgekeurd door de examencommissie.

4.12.3 Het gewogen gemiddelde van alle cijfers wordt bepaald door van elke onderwijseenheid het aantal punten (EC) te vermenigvuldigen met het voor dat onderdeel hoogst toegekende cijfer, de uitkomsten hiervan op te tellen en het resultaat daarvan te delen door het aantal behaalde punten.

4.12.4 Op de bul en op het diploma-supplement wordt het judicium 'cum laude' vermeld indien voldaan is aan de hieronder gestelde eisen.

Voor het propedeuse examen geldt:

- een student als gewogen gemiddelde 8.0 of hoger heeft behaald;
- niet meer dan twee vakken hebben een cijfer lager dan een 7.0; en
- het propedeuse examen is binnen een jaar behaald.

Voor het bachelor examen geldt:

- alle vakken dienen met tenminste een 7.0 te zijn afgerond;
- een student heeft als gewogen gemiddelde 8.0 of hoger behaald;
- de student heeft maximaal 3 herkansingen gedaan;
- voor het afstudeerproject (praktisch werk, verslag en mondelinge presentatie) is minimaal een (gewogen gemiddelde van) 8.0 behaald; en
- het bachelor examen is binnen vier jaar behaald.

4.12.5 Op de bul en op het diploma-supplement wordt het judicium 'summa cum laude' vermeld indien voldaan is aan de hieronder gestelde eisen.

Voor het propedeuse examen geldt:

- een student als gewogen gemiddelde 9.0 of hoger heeft behaald;
- niet meer dan twee vakken hebben een cijfer lager dan een 8.0; en
- het propedeuse examen is binnen een jaar behaald.

Voor het bachelor examen geldt:

- alle vakken dienen met tenminste een 8.0 te zijn afgerond;
- een student heeft als gewogen gemiddelde 9.0 of hoger behaald;
- de student heeft maximaal 3 herkansingen gedaan;
- voor het afstudeerproject (praktisch werk, verslag en mondelinge presentatie) is minimaal een (gewogen gemiddelde van) 9.0 behaald; en
- het bachelor examen is binnen drie jaar behaald.

4.12.6 Voor het bepalen van het judicium kunnen andere overwegingen een rol spelen. Daarbij valt te denken aan aspecten zoals de ontwikkeling die de student tijdens de opleiding heeft doorgemaakt, bepaalde uitzonderlijke prestaties die hij/zij geleverd heeft in het eindwerkstuk of scriptie of andere relevante bijzondere omstandigheden.

4.12.7 Indien een student tijdens zijn studie fraude heeft gepleegd wordt geen judicium verstrekt.

4.12.8 Het door de examencommissie daadwerkelijk toegekende judicium kan tot maximaal 0,5 punt afwijken van het door het gewogen gemiddelde geïndiceerde judicium.

Artikel 4.13 Vervolgopleiding

4.13.1 Degene aan wie de graad Bachelor is verleend op grond van een examen binnen de Faculteit der Wiskunde en Natuurwetenschappen heeft voldaan aan de toelatingseis van de masteropleiding(en) binnen dezelfde discipline, als vastgelegd in Artikel 5.1 van de Onderwijs- en Examenregeling van de masteropleiding.

4.13.2 Indien een masteropleiding niet direct aansluit op de gevolgde bacheloropleiding, dan kunnen er eisen worden gesteld aan de toelating. Deze eisen zijn vermeld in de Onderwijs- en examenregeling van de masteropleiding.

Hoofdstuk 5 Toegang en toelating tot de opleiding

Paragraaf 5.1 Rechtstreekse toegang

Artikel 5.1 Rechtstreekse toegang

5.1.1 Rechtstreekse toegang tot de opleiding hebben degenen die voldoen aan de voorwaarden genoemd in de artikelen 7.24, 7.25 en 7.28 van de wet.

5.1.2 De regeling omtrent toelating tot de bacheloropleiding is vastgelegd in de regeling inschrijving¹² van de Universiteit Leiden.

5.1.3 Het College van Bestuur kan de toegang in bepaalde in de wet omschreven gevallen weigeren door gebruik te maken van zijn bevoegdheid krachtens de tweede en derde volzin van artikel 7.28, eerste lid, van de wet.

Paragraaf 5.2 Toelating

Artikel 5.2 Toelating met hbo-propedeuse

De bezitter van een getuigschrift van een met goed gevolg afgelegd propedeutisch examen aan een instelling van Hoger Beroeps Onderwijs die niet in het bezit is van een diploma als bedoeld in artikel 7.24, eerste lid van de WHW dan wel een op grond van het tweede lid bij ministeriële regeling als ten minste gelijkwaardig aangemerkt onderscheidenlijk naar het oordeel van het instellingsbestuur daaraan ten minste gelijkwaardig diploma moet aantonen dat hij beschikt over kennis, inzicht en vaardigheden om de bacheloropleiding met goed gevolg af te ronden. Dit kan worden aangetoond door het overleggen van VWO-certificaten voor de volgende vakken:

Bio-Farmaceutische Wetenschappen	Wiskunde A of B, Scheikunde en Biologie
Biologie	Wiskunde A of B, Scheikunde, Natuurkunde en Biologie
Informatica	Wiskunde B
Wiskunde	Wiskunde B
Natuurkunde	Wiskunde B en Natuurkunde
Sterrenkunde	Wiskunde B en Natuurkunde

Tevens dient het behaalde cijfergemiddelde voor het propedeutisch examen aan een instelling van Hoger Beroeps Onderwijs van minimaal 7.0 te zijn.

Indien de kandidaat niet beschikt over de genoemde VWO-certificaten, dan beoordeelt de toelatingscommissie van de bacheloropleiding of de kandidaat op andere wijze aan de eisen heeft voldaan.

Artikel 5.3 Vervangende eisen 'oude stijl'-VWO

Voor de bezitter van een VWO-diploma, dat is behaald volgens de op 31 juli 1998 geldende en krachtens de Wet op het voortgezet onderwijs vastgestelde voorschriften worden eventuele deficiënties vervuld door het afleggen van toetsen op het niveau van het VWO-eindexamen. Om deficiënties vast te stellen dient men contact op te nemen met de studieadviseur van de opleiding.

---

12. De Regeling Inschrijving, college- en examengeld is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/financien/college-en-examengeld.html>

Artikel 5.4 Gelijkwaardige vooropleiding

Degene die niet in het bezit is van een VWO-diploma maar niettemin krachtens de wet kan worden ingeschreven, kan een toets worden opgelegd in de vakken, genoemd in Artikel 5.5 op het niveau van het VWO-eindexamen in het profiel dat directe toegang geeft.

Artikel 5.5 Nadere vooropleidingseisen en deficiënties

5.5.1 Krachtens de Regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007¹³ zijn nadere vooropleidingseisen van toepassing, deze vooropleidingseisen zijn vastgelegd in bijlage 3. Deficiënties in de vooropleiding in de genoemde vakken worden weggenomen door het afleggen van desbetreffende toetsen op het niveau van het vereiste VWO-eindexamenprofiel.

5.5.2 De examencommissie bepaalt de wijze waarop de toetsen worden afgenomen.

5.5.3 Overeenkomstig de Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007¹⁴, artikel 2 en artikel 7.25, vierde lid, van de wet, kan een student met de hierna genoemde opleidingen beginnen zonder dat de deficiëntie is weggenomen.

Bio-Farmaceutische Wetenschappen:

Biologie-deficiëntie bij NT profiel

Artikel 5.6 Nederlandse taal

5.6.1 Bezitters van een buiten Nederland afgegeven diploma kunnen voldoen aan de eis inzake voldoende beheersing van de Nederlandse taal door het met goed gevolg afleggen van het examen niveau 3 van de cursus Nederlands als tweede taal, georganiseerd door de Universiteit Leiden (of Staatsexamen NT2-programma 2).

5.6.2 De examencommissie kan in bijzondere gevallen vrijstelling verlenen van het onder 5.6.1 bedoelde examen.

Artikel 5.7 Colloquium Doctum

Het toelatingsonderzoek, bedoeld in artikel 7.29 van de wet, heeft betrekking op de vakken als vermeld in bijlage 3 van deze Onderwijs- en examenregeling.

---

13. De Regeling nadere vooropleidingseisen hoger onderwijs 2007 is te raadplegen op <http://wetten.overheid.nl/BWBR0022022/>

14. De Regeling aanwijzing opleidingen in het hoger onderwijs inzake toelating deficiënte studenten 2007 is te raadplegen op <http://wetten.overheid.nl/BWBR0022404/>

Hoofdstuk 6 Studiebegeleiding en studieadvies

Artikel 6.1 Studievoortgangadministratie

6.1.1 De onderwijsadministratie van de faculteit registreert de individuele studieresultaten van de studenten.

6.1.2 De onderwijsadministratie van de faculteit verschaft elke student een elektronisch overzicht van de behaalde studieresultaten. Op verzoek ontvangt de student een geautoriseerd, schriftelijk overzicht van de behaalde resultaten.

6.1.3 Met ingang van het tweede jaar van inschrijving vraagt de opleiding elke student jaarlijks een studieplan over te leggen waaruit blijkt welke tentamens hij voornemens is af te leggen en aan welke voor de opleiding relevante extracurriculaire activiteiten en door het College van Bestuur erkende nevenactiviteiten hij wenst deel te nemen.

Artikel 6.2 Introductie en begeleiding

6.2.1 De opleiding draagt zorg voor de introductie en de studiebegeleiding van de studenten die voor de opleiding zijn ingeschreven, mede ten behoeve van hun oriëntatie op mogelijke studiewegen in en buiten de opleiding.

6.2.2 De opleiding biedt de student de mogelijkheid minimaal tweemaal per jaar met een tutor, een mentor of de studieadviseur de studievoortgang te bespreken.

Artikel 6.3 Studieadvies

6.3.1 In zijn eerste en tweede jaar van inschrijving, zolang de propedeuse niet is behaald, krijgt elke student schriftelijk advies over de voortzetting van zijn opleiding. De examencommissie is door het faculteitsbestuur gemandateerd tot het uitbrengen van het studieadvies. Voor informatie over de eisen, het aantal malen dat en de tijdstippen waarop dit gebeurt, alsmede voor de consequenties die daaraan worden of kunnen worden verbonden, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden¹⁵ zoals die geldt in het betrokken studiejaar en naar 6.3.2.

6.3.2 Voor de opleiding Bio-Farmacologische Wetenschappen geldt voor het eerste studiejaar als aanvullende eis op de in de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden genoemde eisen voor het eerste studiejaar, dat ten minste één van de volgende onderdelen met goed gevolg moet zijn voltooid: Analytische chemie 1, Biochemie 1 Practicum en Organische Chemie Practicum. Voor de consequenties die worden of kunnen worden verbonden aan het niet voldoen aan deze aanvullende eis, wordt verwezen naar de Regeling bindend studieadvies Universiteit Leiden zoals die geldt in het betrokken studiejaar. Voor de opleiding Wiskunde wordt er slechts een studieadvies over de voortzetting van de opleiding gegeven in het eerste jaar van inschrijving, voor het tweede jaar van inschrijving gelden geen eisen. Voor het eerste jaar is de eis gelijk aan de andere opleidingen binnen de Universiteit (minimaal 45 ECTS).

6.3.3 Een bindend negatief advies geldt uitsluitend voor de opleiding en bijbehorende studierichtingen waarvoor de student ingeschreven staat.

6.3.4 Desgevraagd krijgt de student een mondelinge toelichting op het advies en informatie over de voortzetting van zijn studie binnen of buiten de faculteit en over eventuele andere opleidingsmogelijkheden.

---

15. De Regeling bindend studieadvies is te raadplegen op <http://www.reglementen.leidenuniv.nl/onderwijs-onderzoek/regeling-bindend-studieadvies.html>

Artikel 6.4 Topsport en andere culturele of maatschappelijke activiteiten.

6.4.1 Aan studenten die topsport bedrijven wordt de gelegenheid geboden hun studie zoveel als redelijkerwijs mogelijk is aan de eisen van hun sportieve bezigheden aan te passen. Om vast te stellen wie tot deze categorie behoren, hanteert de opleiding de richtlijnen van het College van Bestuur.

6.4.2 Aan studenten die een bijdrage leveren aan culturele of maatschappelijke activiteiten die naar het oordeel van het faculteitsbestuur vergelijkbaar zijn aan de inspanningen genoemd in 6.4.1, wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan te passen aan de eisen van die activiteiten.

Artikel 6.5 Duurzame functiestoornis

Aan studenten met een handicap of met een chronische ziekte wordt de gelegenheid geboden hun studie, zoveel als redelijkerwijs mogelijk is, aan de beperkingen die de functiestoornis met zich meebrengt aan te passen. Deze aanpassingen worden zoveel mogelijk op de individuele functiebeperking van de student afgestemd, maar mogen de kwaliteit of moeilijkheidsgraad van een vak of het examenprogramma niet wijzigen.

Artikel 6.6 Buitenlands verblijf en stage

Voor studenten die ten gevolge van een door de examencommissie goedgekeurd buitenlands studieverblijf of een goedgekeurde stage aantoonbare studievertraging zouden ondervinden, wordt een regeling getroffen om de vertraging te beperken.

Artikel 6.7 Dubbele opleidingen

Aan studenten die een dubbele propedeuse volgen of deelnemen aan twee bachelorprogramma's die door de opleidingen als combinatie worden aangeboden, wordt – door de examencommissie – een individuele oplossing aangeboden in het geval dat verplichte vakken gelijktijdig worden verzorgd.

Hoofdstuk 7 Overgangsbepalingen

Artikel 7.1 Bepalingen betreffende eerder voor de opleiding ingeschreven studenten

7.1.1 Met ingang van 1 september 2012 geldt voor studenten die voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven dat de Onderwijs- en examenregeling voor de duur van één jaar van kracht blijft.

7.1.2 Voor studenten die vóór 31 augustus 2012 voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven op een tijdstip niet langer dan vijf jaren voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden blijven de hoofdstukken 3 en 4 van de Onderwijs- en examenregeling van toepassing zoals die luiden op het moment van de eerste inschrijving.

7.1.3 Voor studenten die vóór 31 augustus 2012 voor de eerste maal voor de opleiding zijn ingeschreven op een tijdstip langer dan vijf jaren voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden, dan wel op verzoek van de student, kan de examencommissie de Onderwijs- en examenregeling zoals die gold in enig jaar niet langer dan vijf jaar voor de datum waarop deze regeling van kracht is geworden op hem van toepassing verklaren.

7.1.4 Indien onderwijseenheden als bedoeld in de artikelen 3.1.1 en 3.2 van de op grond van artikel 7.1.1 van toepassing zijnde Onderwijs- en examenregeling niet meer worden aangeboden, dan wijst de examencommissie vervangende onderwijseenheden aan. Zo nodig worden onderwijseenheden aangewezen die door een andere instelling worden aangeboden.

Hoofdstuk 8 Slotbepalingen

Artikel 8.1 Wijziging

8.1.1 Wijzigingen van deze regeling worden door het faculteitsbestuur na voorafgaande instemming van de faculteitsraad bij afzonderlijk besluit vastgesteld.

8.1.2 Wijzigingen in deze regeling die van toepassing zijn voor een bepaald studiejaar moeten voor de aanvang van dat studiejaar zijn vastgesteld en op de daarvoor bepaalde wijze zijn gepubliceerd. Hiervan kan uitsluitend worden afgeweken als een snellere invoering van een wijziging strikt noodzakelijk is en als daarbij de belangen van de studenten redelijkerwijs niet worden geschaad.

8.1.3 Een wijziging kan niet ten nadele van studenten van invloed zijn op enige beslissing welke krachtens deze regeling door de examencommissie is genomen ten aanzien van een student.

Artikel 8.2 Bekendmaking

De opleiding draagt zorg voor een passende bekendmaking van deze regeling en van de regels en richtlijnen die door de examencommissie zijn vastgesteld, alsmede van elke wijziging van deze stukken.

Artikel 8.3 Inwerkingtreding

Deze regeling treedt in werking op 1 september 2014.

Vastgesteld op 19 mei 2014

Prof.dr. G.R. de Snoo
Decaan Faculteit W&N, Universiteit Leiden